

8. Митний кодекс України від 13.03.2012 №4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
9. Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 634 «Про затвердження Порядку заповнення митної декларації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0960-12>
10. Євстратова, Т.Г., Тарасюк, Г.М. Товарознавство і експертиза в митній справі : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 368 с.

Роботу виконано під науковим керівництвом д-ра техн. наук,
професора СЛІЗКОВА А. М.

МИТНА ЕКСПЕРТИЗА ПОСУДУ З ФАРФОРУ

**НАСІКАН Д., 2 курс ФТМ ДТЕУ,
спеціальність «Підприємництво та торгівля»,
освітня програма «Митна справа»**

У цій статті обґрунтовано вибір критеріїв, засобів та методів ідентифікації посуду з фарфору для встановлення його коду згідно з УКТЗЕД. Представлені результати митної експертизи посуду з фарфору з метою встановлення відповідності товару інформації у товаросупровідних документах та його коду згідно з УКТЗЕД.

This article justifies the choice of criteria, means and methods for identifying porcelain tableware to establish its code according to the UKTZED. The results of the customs examination of porcelain tableware are presented in order to establish the conformity of the product with the information in the shipping documents and its code according to the UKTZED.

На сучасному ринку України фарфоровий посуд представлений широким асортиментом виробів переважно закордонних виробників. Ефективність роботи митних органів у контексті тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності значною мірою визначається точністю класифікації імпортованих товарів. Для цього суб'єкти ЗЕД зобов'язані правильно заповнювати графу 31 митної декларації, де зазначається детальний опис товару, і графу 33, що містить код згідно з УКТЗЕД. Митні органи, своєю чергою, зобов'язані ретельно перевіряти відповідність зазначеної інформації фактичним характеристикам товару. Митна експертиза фарфорового посуду спрямована на підтвердження заявленого коду згідно з УКТЗЕД та визначення матеріалу виробу.

Зокрема особливе значення має перевірка фарфорового посуду, оскільки часто виникають спроби декларувати його як вироби з іншого матеріалу, наприклад, кераміки чи скла, щоб уникнути сплати більшої ставки мита. Так, в Україні ставка ввізного мита на фарфоровий посуд становить 10 %, тоді як на посуд з кераміки, крім фарфорового, – 5 % [1]. Неправильне декларування дозволяє порушникам знизити митні платежі, але шкодить справедливості регулювання [2]. У цьому контексті проведення митної експертизи стає ключовим етапом для забезпечення коректної класифікації фарфорового посуду та визначення належних ставок мита й податків. Це дозволяє підтвердити основні характеристики товару, зокрема його матеріал, технологію виготовлення та відповідність заявленому опису.

Метою дослідження є вивчення особливостей митної експертизи посуду з фарфору щодо визначення його коду згідно з УКТЗЕД.

Завдання дослідження:

- проаналізувати ринок посуду з фарфору в Україні;
- проаналізувати класифікацію посуду з фарфору згідно з УКТЗЕД;
- обрати перелік критеріїв, засобів та методів ідентифікації посуду з фарфору з метою визначення його коду згідно з УКТЗЕД;
- провести митну експертизу посуду з фарфору.

Об'єктом дослідження є фарфоровий посуд, що ввозиться на митну територію України.

Предметом дослідження є ринок, класифікація згідно з УКТЗЕД, критерії, засоби та методи ідентифікації, митна експертиза посуду з фарфору.

Дані митної статистики щодо обсягів експорту та імпорту за товарною позицією згідно з УКТЗЕД 6911 «Посуд та прибори столові або кухонні, інші господарські і туалетні вироби, з фарфору» у 2020-2024 рр., свідчать про суттєву диспропорцію між ввезенням та вивезенням даних товарів (рис. 1).

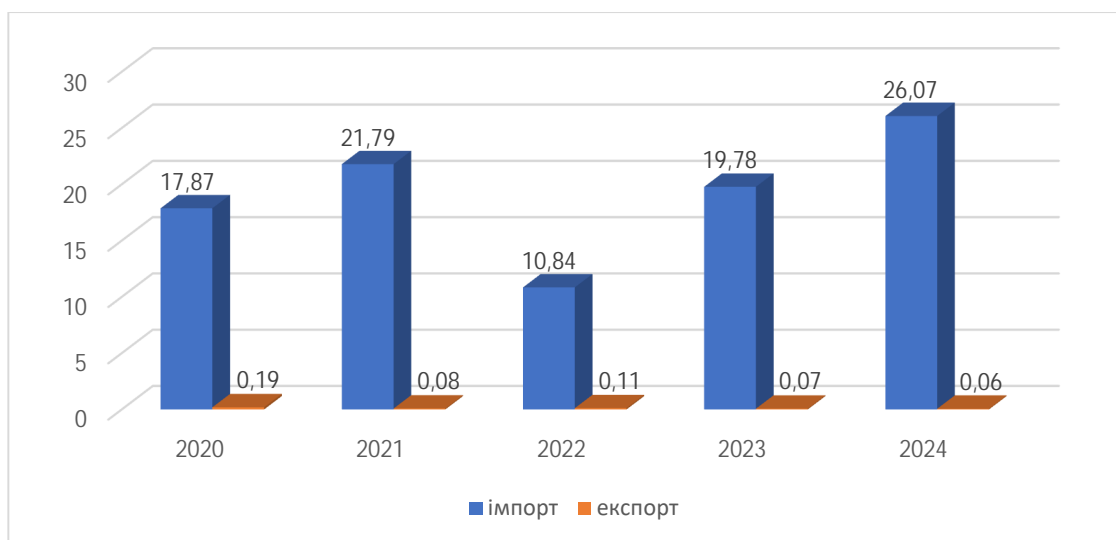

Рис. 1. Обсяги імпорту та експорту посуду з фарфору (товарна позиція 6911) в Україні у 2020–2024 рр., млн дол. США [3]

Обсяги імпорту суттєво перевищують експорт, що свідчить про орієнтацію внутрішнього ринку на споживання імпортованого фарфору. У 2022 році спостерігалось різке скорочення імпорту до 10,84 млн дол. США, що майже вдвічі менше порівняно з 2021 роком і, ймовірно, було зумовлене економічною нестабільністю та порушенням логістичних ланцюгів. У 2023-2024 роках спостерігалось стрімке зростання обсягів імпорту, які у 2024 році перевершили рівень 2021 року.

У той час, як імпорт демонструє значні коливання, обсяги експорту залишалися стабільно низькими протягом усього досліджуваного періоду. Найменший обсяг експорту було зафіксовано у 2024 році – лише 63 тис. дол. США, а найбільший – у 2020 році (186 тис. дол. США). Таке співвідношення імпорту та експорту вказує на незначний експортний потенціал українських виробників фарфорового посуду.

Основними країнами-постачальниками фарфорового посуду в Україну в 2023–2024 рр. були Китай, Туреччина та Польща. Помітним є зростання частки китайського імпорту, що свідчить про домінування цієї країни на українському ринку фарфорового посуду. Водночас частки інших країн, зокрема Туреччини та Польщі, залишаються порівняно стабільними, хоча й значно меншими (табл. 1).

**Структура імпорту в Україну посуду з фарфору (товарна позиція 6911)
за країнами у 2023-2024 рр. [3]**

2023 р.			2024 р.		
Країна	Вартість, тис. дол. США	Питома вага, %	Країна	Вартість, тис. дол. США	Питома вага, %
Китай	16106	81,41	Китай	22828	87,57
Туреччина	1735	8,77	Туреччина	1142	4,38
Польща	679	3,43	Польща	764	2,93
Інші	1264	6,39	Інші	1334	5,12
Разом	19784	100	Разом	26068	100

Згідно з УКТЗЕД посуд з фарфору класифікують в розділі XIII «Вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або подібних матеріалів; керамічні вироби; скло та скляні вироби», у групі 69 «Керамічні вироби» (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація посуду з фарфору згідно з УКТЗЕД [1]

Код	Опис
69	Керамічні вироби
6911	Посуд та прибори столові або кухонні, інші господарські і туалетні вироби, з фарфору:
6911 10 00 00	- посуд та прибори столові або кухонні
6911 90 00 00	- інший

Фарфоровий посуд охоплює вироби, виготовлені з різних типів фарфору – таких як твердий, м'який, кістяний або бісквітний. Усі ці керамічні вироби майже суцільно осклянілі, відрізняються міцністю і практично непроникні (навіть якщо неглазуровані). Це вироби білого кольору або штучно забарвлені, напівпрозорі (якщо не мають велику товщину стінок) та резонувальні [4].

До товарної позиції 6911 включають такий посуд з фарфору [4]:

1. Столовий: чайні та кавові сервізи, тарілки, супниці, салатниці, блюда, підноси, кавники, чайники, цукорниці, глечики, чашки, соусники, фруктошниці, масельнички, сільнички, перечниці, баночки для спецій (у тому числі для гірчиці), підставки для яєць.

2. Кухонний: каstrулі, сотейники, блюда для смаження або випікання, миски, формочки для кондитерських виробів і желе, різні вази і скрині (чайниці, хлібниці і т.д.), мірні посудини з поділками.

Посуд, у якому декоративна ознака превалює над суто утилітарним призначенням, зокрема декоративні тарілки, класифікують у товарній позиції 6913 [4].

Отже, класифікація посуду з фарфору згідно з УКТЗЕД базується на таких класифікаційних ознаках: матеріал виготовлення – фарфор, призначення (столовий, кухонний), співвідношення утилітарної та декоративної функцій.

Митна експертиза фарфорового посуду полягає у встановленні відповідності конкретного предмета заявленим у документах характеристикам, а також у визначенні його належності до відповідної товарної позиції згідно з УКТЗЕД. Така експертиза дозволяє точно класифікувати виріб серед аналогічної продукції та забезпечити правильне нарахування мита. У випадках судового оскарження рішень митного органу щодо класифікації фарфорового посуду, ключовим доказом виступає експертний висновок, який підтверджує обґрунтованість позиції митного органу [5].

Ключовим аспектом ідентифікації посуду з фарфору під час митної експертизи виступає встановлення відмітних ознак виробу, що зафіксовані в технічній документації або супровідних матеріалах. Ознаками для ідентифікації є характеристики, які дозволяють однозначно співвіднести зразок фарфорового посуду з інформацією, зазначеною на етикетці, упаковці або у товаросупровідних документах.

Згідно з Поясненнями до УКТЗЕД визначальною ознакою під час класифікації посуду є природа використаної під час їхнього виготовлення кераміки: фарфор (товарна позиція 6911) чи інший вид кераміки (товарна позиція 6912) [4].

Таким чином, для здійснення ідентифікації посуду з фарфору було визначено основні критерії, а також відповідні засоби та методи, які слід застосовувати під час митної експертизи з метою встановлення коду згідно з УКТЗЕД (табл. 3).

Критерій «Вид кераміки» встановлюють шляхом аналізу результатів дослідження кольору, структури, водопоглинання та просвічуваності черепка досліджуваного зразка і порівняння з даними у ТСД.

Таблиця 3

Критерії, засоби і методи ідентифікації посуду з фарфору

№ з/п	Критерії	Засоби	Методи
1	Маркування	Товар, товаросупровідні документи (ТСД)	Аналітичний
2	Вид посуду	Товар, ТСД, ДСТУ 2084-92 [6]	Аналітичний
3	Призначення посуду	Товар, ТСД, ДСТУ 2084-92 [6]	Аналітичний
4	Колір черепка	Товар	Органолептичний
5	Структура черепка	Товар	Органолептичний
6	Водопоглинання	Товар, методика згідно з Поясненнями до УКТЗЕД [4]	Вимірювальний
7	Прозорість (просвічуваність)	Товар, методика згідно з Поясненнями до УКТЗЕД [4]	Органолептичний
8	Особливості глазурного покриття	Товар	Органолептичний
9	Вид кераміки	Товар, ТСД	Аналітичний
10	Особливості декорування	Товар	Органолептичний, аналітичний
11	Розміри	Товар, ТСД	Вимірювальний, аналітичний

Для проведення митної експертизи посуду з фарфору було обрано зразок – ваза для рідкої їжі на підносі з об'ємним декором з квітів і птахів ТМ «Palais Royal» (Італія).

Інформація, наведена в маркуванні досліджуваного зразка, представлена у табл. 4.

Таблиця 4

Експертиза повноти маркування досліджуваного зразка фарфорового посуду

№ з/п	Реквізит маркування	Інформація у маркуванні зразка
1	Найменування товару	Супниця з тацею
2	Найменування виробника	Palais Royal
3	Країна походження	Italy / Італія
4	Матеріал виготовлення	Fine porcelain / фарфор

№ з/п	Реквізит маркування	Інформація у маркуванні зразка
5	Колір	White / білий
6	Вид покриття виробу	Glazed / глазурований
7	Види декору	Hand-painted, relief flowers and birds / ручний розпис, рельєфний орнамент
8	Розміри виробу	Ø 23 см (супниця), Ø 31 см (таця)

Маркування зразка (табл. 4) є повним і дозволяє ідентифікувати виріб (зазначені назва товару, виробника, країни походження, матеріалу виготовлення, а також колір, вид покриття та декору виробу). Зазначення нормативних документів, яким відповідає виріб, відсутнє. Інформація представлена переважно іноземними мовами (англійською та італійською), без повного перекладу українською. Таким чином, маркування зразка є достатнім для його ідентифікації під час митної експертизи, але не повною мірою відповідає вимогам до товарів для обігу на ринку України.

Результати митної експертизи цього зразка наведені у табл. 5.

Таблиця 5

Результати митної експертизи зразка посуду з фарфору

№ з/п	Критерії	Характеристика зразка ТМ «Palais Royal» (Італія)
1	Маркування	Відповідає даним товару та ТСД
2	Вид посуду	Ваза для рідкої їжі (порожнистий виріб круглої форми з ручками та накривкою для подавання до столу супу, бульйону, компоту) на підносі (плоский виріб з низьким бортом, призначений переважно для подавання страв та посуду до столу) [6]
3	Призначення посуду	Столовий посуд
4	Колір черепка	Білий
5	Структура черепка	Черепок щільний, каменеподібний
6	Водопоглинання	0,1 %
7	Прозорість (просвічуваність)	Частково просвічується на тонких ділянках
8	Особливості глазурного покриття	Виріб покритий прозорою глазур'ю, опорна поверхня не покрита глазур'ю
9	Вид кераміки	Фарфор
10	Особливості декорування	Рельєфне декорування корпусу та кришки, фігурна ручка кришки складної форми у вигляді квітів і птахів. Декоративна ознака не превалює над утилітарним призначенням
11	Розміри	Ваза для рідкої їжі: діаметр – 23 см, висота – 26 см. Піднос: діаметр – 31 см, висота – 3 см

Як свідчать дані табл. 5, маркування досліджуваного зразка відповідає даним ТСД. Зразок має характерні ознаки фарфорового посуду: щільний, каменеподібний черепок білого кольору, з низьким водопоглинанням (0,1%), покритий прозорою глазур'ю та такий, що просвічує на тонких ділянках. Виріб має рельєфне декорування корпусу та кришки і фігурну ручку кришки складної форми. Проте декоративні властивості не превалюють над утилітарним призначенням досліджуваного зразка, що відноситься до столового посуду. Таким чином, зразок є посудом столовим з фарфору і відповідає коду згідно з УКТЗЕД – 6911 10 00 00.

Отже, обрані критерії ідентифікації дозволяють встановити код згідно з УКТЗЕД посуду з фарфору. Митна експертиза досліджуваного зразка дозволила віднести його до категорії фарфорового столового посуду, який класифікують за кодом згідно з УКТЗЕД 6911 10 00 00. Така класифікація є підставою для правильного митного оформлення товару та обґрунтованої тарифної оцінки відповідно до його властивостей і призначення.

Список використаних джерел

1. Митний тариф України (групи 50-97) : додаток до Закону України від 19 жовтня 2022 р. № 2697-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697%D0%B1-20#Text>.
2. Голинський Ю., Гриник І. Митний контроль в Україні та напрями його вдосконалення. Молодий вчений. 2019. 10 (74). С. 646–250. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-136>.
3. Статистика та реєстри. URL : <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.
4. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньо-економічної діяльності. URL : <https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-poiasnen-do-ukrayinskoji-klasifikatsiyi-tovariv-zovnishnoekonomichnoyi-diialnosti-321>.
5. Бавико О.Є. Експертиза товарів: для студентів ступеня «магістр» / О.Є. Бавико ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 130 с.
6. Посуд фарфоровий і фаянсовий. Терміни та визначення : ДСТУ 2084-92 [Чинний від 1992-01-01]. – К.: Держстандарт України, 1992. – 28 с. URL : https://online.budstandart.com/ua/catalog/document.html?id_doc=95087

Роботу виконано під науковим керівництвом канд. техн. наук,
доцента СІМ'ЯЧКО О. І.

МИТНА ЕКСПЕРТИЗА ЛАКУ ДЛЯ ВОЛОССЯ

**ПИСАРЕНКО К., 2 курс ФТМ ДТЕУ,
спеціальність «Підприємництво та торгівля»,
освітня програма «Митна справа»**

Стаття присвячена висвітленню результатів проведення митної експертизи лаку для волосся. Досліджено обсяги експорту та імпорту лаків для волосся в Україні. Розроблено критерії та методи для проведення митної експертизи лаків для волосся. Наведено результати товарознавчої експертизи лаків для волосся.

The article is devoted to presenting the results of the customs examination of hair sprays. It analyzes the export and import volumes of hair sprays in Ukraine. Criteria and methods for conducting customs expertise of hair sprays have been developed. The results of the commodity examination of hair sprays are presented.

Актуальність дослідження. Лак для волосся (іноді спреї) – косметичний засіб для фіксації зачіски на основі спиртових розчинів натуральних та/чи синтетичних смол, він є одним з найпопулярніших і універсальних засобів для укладання, які використовуються як в перукарні, так і вдома. Він не тільки забезпечує фіксацію та об'єм, але й захищає від зовнішнього впливу та додає завершальний штрих зачісці. Зазвичай вони складаються із суміші хімічних речовин і полімерів, які забезпечують бажаний рівень фіксації. Він широко використовується як у побуті, так і в професійній сфері, що зумовлює високий попит на цей товар на ринку України.

З огляду на значні обсяги імпорту косметичних засобів в Україну, особливу увагу слід приділяти питанням ідентифікації та правильного митного оформлення таких товарів. Саме

